

श्री सोमनाथसंस्कृत-युनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा, अक्तुबर - 2019

कक्षा – आचार्य-1	सत्रम् – 1	गुणाः - 70
विषयः – पुराणेतिहासः	प्रश्नपत्रम् - 5 - CE - 4.1.1	समयः- 8 तः 11
दिनाङ्कः- 14/10/2019	सन्दर्भग्रन्थः – पुराणविमर्शः	

(प्रथमान्वितिः - युनिट-1)

प्र-1 कस्याप्येकस्य सप्रसङ्गं व्याख्यां कुरुत । 05

1. शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि पुराणानां समुच्चयम् ।
यस्मिन् ज्ञाते भजेज्ज्ञातं वाङ्मयं सचराचरम् ॥
2. साहित्यशास्त्रनिपुणः संगीतज्ञश्च सुस्वरः ।
सर्गादिपञ्चज्ञाता च स वै पौराणिकः स्मृतः ॥

प्र-2 एकस्य यथाग्रन्थं वर्णनं कुरुत । 10

1. पुराणलक्षणं विलिख्य पुराणेतिहासभेदः प्रतिपाद्यताम् ।
2. वेदव्यासस्य परिचयो लेख्यः ।

(द्वितीयान्वितिः - युनिट-2)

प्र-3 कस्याप्येकस्य श्लोकस्य सार्थं व्याख्या कार्या । 05

1. सर्गश्चाथ विसर्गश्च वृत्ति रक्षान्तराणि च ।
वंशो वंशानुचरितं संस्था हेतुरपाश्रयः ॥
2. शिवप्रसादेन विना न भुक्तयः शिवप्रसादेन विना न मुक्तयः ।
शिवप्रसादेन विना न देवताः शिवप्रसादेन हि सर्वमास्तिकाः ॥

प्र-4 एका टिप्पणी लिखत । 10

1. श्रीमद्भागवते महापुराणलक्षणं समीक्षणीयम् ।
2. चतुर्विंशति अवतारकथानकं समासतो लिखत ।

(तृतीयान्वितिः - युनिट-3)

प्र-5 एकं पद्यं सप्रसङ्गं लिखत । 05

1. तीर्थेषु ब्राह्मणं नैव परीक्षते कथञ्चन ।
अन्नार्थिनमनुप्राप्त भोज्यं तं मनुरब्रवीत् ॥
2. यस्य देवे पराभक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्यै तै कथिता ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मनः ॥

प्र-6 एकं चर्चयत ।

10

1. पुराणेषु विज्ञानं सोदाहरणं प्रदर्शनीयम् ।
2. पुराणेषु भारतदेशस्य महिमा वर्णयत ।

(चतुर्थान्विति: - युनिट-4)

प्र-7 पद्यं स्वसंस्कृतेन व्याख्यायताम् ।

05

1. अजातपक्षा इव मातरं खगाः स्तन्यं यथा वत्सतराः क्षुधार्ता ।
प्रियं प्रियेव व्युषितं विषण्णा मनोऽरविन्दाक्ष दिहक्षते त्वाम् ॥
2. व्यासो वेत्ति शुको वेत्ति राजा वेत्ति न वेत्ति वा ।
श्रीधरः सकलं वेत्ति श्रीनृसिंह-प्रसादतः ॥

प्र-8 एकस्य समीक्षा कार्या ।

10

1. पुराणेषु पञ्चायतन देवाः निरूप्यताम् ।
2. पुराणं पञ्चमो वेदः समीक्षताम् ।

(पञ्चमान्विति: - युनिट- 5)

प्र-9 एकस्य समीक्षा कार्या ।

10

1. विजिगीषुणा किं श्रोतव्यम्
2. कः द्वैपायनः
3. कति वेदाः
4. पुराणानि कति
5. अर्थशास्त्रं केन प्रोक्तम्
6. पुराणं प्रथमं केन स्मृतम्
7. अष्टादशपुराणेषु कतिभिर्गीयते शिवः
8. वामनपुराणे कति अध्यायाः सन्ति
9. उद्धृतासि वराहेण कृष्णेन शतबाहुना कस्याम् उपनिषदि वाक्यमिदं
10. युगे युगे हरिः केन स्वरूपेण जायते
11. प्रलयः कतिविधः
12. कति मन्वन्तराणि
13. हिरण्मयस्तु को पर्वतः
14. कस्मात् इतिहासपुराणानि भिद्यन्ते
15. त्रयी सांख्यं योगः - कस्मिन् स्तोत्रे
